Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 198/2025 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa HE 198/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen Rikosseuraamuslaitosta koskevilla ehdotuksilla toteutettaisiin hallituksen ohjelman kirjaus tarvittavista lainsäädäntömuutoksista, jotta tietojen vaihtaminen vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen kiinnittyneistä henkilöistä sekä muista henkilöistä, joilla voi olla vaikutusta vankilaturvallisuuteen, olisi mahdollista eri viranomaisten välillä.

Ulosottokaareen, lakiin verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta, sekä lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta ehdotetuilla muutoksilla toteutettaisiin osaltaan hallituksen ohjelman kirjauksia työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamisesta parantamalla tietojenvaihtoa viranomaisten välillä sekä mahdollistamalla oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen.

Esitys on kannatettava

Esityksen tavoitteena on viranomaisten välisen tietojenvaihdon sujuvoittaminen rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi sekä viranomaisten tehokkaamman ja oikea-aikaisemman valvonnan edellytysten parantaminen sekä varhaisen puuttumisen mahdollistaminen. Tavoite on tärkeä ja kannatettava. Järjestäytyneen rikollisuuden vaikutusmahdollisuuksiin on kyettävä puuttumaan sekä työperäistä hyväksikäyttöä, ihmiskauppaa ja harmaata taloutta on pystyttävä torjumaan tehokkaasti. Esitetyt keinot tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi ovat tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Tiedon liikkuminen ja tehostettu yhteistyö harmaan talouden torjuntaan liittyvien viranomaisten välillä auttaa paitsi työmarkkinoiden ja yksittäisten henkilöiden, myös koko yhteiskunnan kannalta tärkeiden tavoitteiden saavuttamisessa. Samalla on tärkeää, että reilun kilpailun varmistamiseksi

huolehditaan siitä, että markkinoilla ei voi menestyä ja saada taloudellista hyötyä rikkomalla sääntöjä.

Esityksellä ei olisi suoria vaikutuksia oikein toimiviin yrityksiin, vaan vaikutukset kohdistuisivat käytännössä työnantajiin, joiden osalta tehdään havaintoja työperäisestä hyväksikäytöstä taikka muista työnantajan velvoitteiden laiminlyönneistä.

Työsuojeluviranomainen voisi tiedonsaantioikeuden laajentumisen myötä kohdentaa valvontaa aiempaa täsmällisemmin lakisääteisiä velvollisuuksiaan laiminlyöviin yrityksiin. Tämän seurauksena väärin toimivien yritysten kiinnijäämisriski kasvaisi ja lakisääteisiä velvoitteita noudattavien yritysten asema markkinoilla paranisi. Lisäksi, kun valvontaa voidaan kohdentaa tarkemmin väärin toimiviin yrityksiin ja sinne, missä ongelmia on havaittu, voitaisiin valvontaresursseja käyttää vähemmän lainsäädäntöä noudattavien yritysten valvontaan. Tällöin velvollisuuksiaan noudattaviin työnantajayrityksiin kohdistuisi vähemmän hallinnollista taakkaa ja tarkastuksiin kuluvat resurssit ja työaika olisi mahdollista kohdentaa yritysten ydintoimintoihin. Tämä olisi erityisesti pienempien, oikein toimivien yritysten ja reilun kilpailun kannalta tärkeää sekä tarkoituksenmukaista.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Niko Nurmela
asiantuntija